

Araştırma Makalesi

Z Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Yoksulluğa İlişkin Atıfları: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Örneği

Attributions of Generation Z University Students Regarding Poverty: The Case of the Department of Labor Economics and Industrial Relations

Esra Nur KAZAR

Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

esranur.kazar@yalova.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5727-0667>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
16.02.2025	19.04.2025

Öz

Yoksulluk, tarih boyunca insanlığı etkileyen ve çözümü büyük önem taşıyan çok boyutlu bir sosyal sorundur. Bu sorunun nedenlerini anlamak ve çözümüne yönelik stratejiler geliştirmek hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin öncelikli hedefleri arasındadır. Yoksulluğun sebeplerini doğru analiz etmek, etkili çözümler geliştirmek için kritik bir aşamadır. Günümüzde, iş hayatına yeni adım atan ve farklı paydaş gruplarında rol üstlenecek Z kuşağının yoksulluk algısını incelemek, bu sorunun kaynaklarını değerlendirmede güncel ve önemli bir bakış açısı sunabilir. Ancak, literatürde Z kuşağının yoksulluk algısına odaklanan çalışmaların sınırlı olması önemli bir eksiklik.

Bu araştırmada, Z kuşağı lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri ile demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmiştir. İlişkisel tarama modeli kullanılarak 187 öğrenciden toplanan veriler; Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği (YİNA) ve demografik bilgi formu aracılığıyla analiz edilmiştir. Bulgular; öğrencilerin yoksulluğu ağırlıklı olarak yapısal nedenlere temellendirdiğini (ortalama = 4,46), bireysel ve kaderci/ailesel nedenlere ise daha düşük önem atfettiğini göstermektedir. Yapısal atıflar ile cinsiyet ve hane içi kişi sayısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Kadınlar, erkeklere kıyasla yapısal nedenlere daha fazla vurgu yaparken daha küçük hanelerde yaşayanların, kalabalık hanelerde yaşayanlara kıyasla yapısal nedenlere daha fazla önem verdikleri görülmüştür. Ancak, sınıf düzeyi, akademik başarı ve hane geliri gibi diğer demografik değişkenler ile anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Z kuşağı, Yoksulluğun Nedenleri, Yapısal Yoksulluk, Üniversite Öğrencileri

Abstract

Poverty is a multidimensional social issue that has affected humanity throughout history and remains a critical concern today. Understanding the causes of poverty and developing appropriate strategies are top priorities for developed and developing countries. In this context, analyzing how Generation Z—soon to take active roles in the labor market and society—perceives the causes of poverty offers a fresh and timely perspective. However, literature addressing Generation Z's perceptions of poverty is notably limited.

This study examines the causal attributions of Generation Z undergraduate students regarding poverty and explores the relationship between these attributions and various demographic characteristics. Using a relational screening model, data were collected from 187 students via the Causal Attributions of Poverty Scale (CAPS) and a demographic questionnaire. Findings reveal that students predominantly attribute poverty to structural causes (mean = 4.46), while individual and fatalistic/familial explanations receive lower importance. Statistically significant differences were found

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Kazar, E.N., 2025, Z Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Yoksulluğa İlişkin Atıfları: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Örneği, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 60(2), 1501-1524.

between structural attributions and gender as well as household size: female students and those from smaller households emphasized structural factors more than their counterparts. On the other hand, no significant associations were found between causal attributions and variables such as class level, academic achievement, or household income.

These findings underline the importance of focusing on structural inequalities when developing poverty-related social policies, especially through the lens of younger generations.

Key Words: Poverty, Generation Z, Causes of Poverty, Structural Poverty, University Students

1. Giriş

Yoksulluk, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sürekliliğini koruyan, çok boyutlu bir sosyal sorundur. Bu kavramın evrensel bir tanımının yapılamamasının temelinde, yoksulluğa sebep olan dinamiklerin farklılık göstermesi ve her ülkenin kendi sosyo-ekonomik, kültürel, politik ve coğrafi koşullarının belirleyici olması yatmaktadır.

Sosyal psikologlara göre, yoksulluk nedenleri genellikle içsel (bireysel) ve dışsal (yapısal) faktörler olarak iki ana kategoride ele alınmaktadır. Bireylerin yaşadığı coğrafya, uygulanan politikalar veya kaynakların eşitsiz dağılımı gibi faktörler yapısal atıflar olarak değerlendirilirken; kişinin eğitim düzeyi, mesleki becerileri ya da çaba eksikliği gibi durumlar bireysel atıflar olarak kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra, kader ve şans gibi bireylerin kontrolü dışında gelişen nedenler de üçüncü bir kategori olarak ele alınabilir (Koca, 2020).

Yoksulluğun çok boyutlu yapısı, bu sosyal sorunun etkilerini azaltmaya yönelik sürekli araştırmalar yapılmasını gerektirmektedir. Literatür, yoksullukla mücadele yöntemleri ve yardım politikalarına dair çalışmalarda zengin olmasına rağmen, yoksulluğun nedenlerini bireylerin algıları üzerinden analiz etmeye yönelik araştırmaların sınırlı olduğunu göstermektedir. Özellikle, günümüzde üniversite öğrencisi olan ve ileride iş hayatında aktif rol üstlenecek Z kuşağının yoksulluk algısına dair çalışmalar yetersizdir.

Bu araştırma, Z kuşağı öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıflarını ve bu atıfların demografik değişkenlerle olan ilişkisini inceleyerek literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır. Yoksulluk konusunda yapılan önceki araştırmaların çoğu kırsal yoksulluk, çalışan yoksulluğu veya sosyal hizmet uzmanlarının perspektifine odaklanmıştır. Üniversite öğrencileriyle yürütülen çalışmalar bulunsu da, bu bireylerin Z kuşağı kimliğiyle ele alındığı araştırmalar literatürde oldukça sınırlıdır. Oysa Z kuşağı, artık yalnızca genç bir kuşak değil; iş gücüne katılmış, sosyal yapının ve ekonomik dönüşümün aktif bir bileşeni hâline gelmiştir. Bu nedenle, bu çalışmanın Z kuşağına özgü yaklaşımı hem mevcut literatürdeki boşluğu doldurmakta hem de yoksulluğun kuşak temelli algısına dair özgün bir bakış açısı sunmaktadır. Ayrıca elde edilen bulguların sosyal politika oluşturma süreçlerinde yol gösterici olabileceği değerlendirilmektedir.

1.2. Kavramsal Çerçeve

1.2.1 Yoksulluk Kavramı

Yoksulluk, tarih boyunca farklı bağlamlarda tanımlanmış, çok boyutlu ve dinamik bir kavramdır. Evrensel bir tanımı olmamakla birlikte, yoksulluğun algılanışı ve tanımlanışı zamanla değişiklik göstermiştir. Örneğin, 16. yüzyıldan önce yoksulluğun nedenleri genellikle doğal afetler, iklim krizleri ve savaşlar gibi dışsal faktörlerle ilişkilendirilmiş ve bu nedenle açlık veya sefalet olarak tanımlanmıştır. Ancak 16. yüzyıldan itibaren üretim araçlarının el değiştirmesi ve kırsal düzenin dönüşmesiyle birlikte, yapısal yoksulluk kavramı öne çıkmaya başlamıştır. Bu dönüşümün en önemli örneklerinden biri çitleme hareketidir. Bu bağlamda Harriett Bradley, çitleme sürecini yalnızca tarımsal bir dönüşüm değil, aynı zamanda kırsal nüfusun sistematik biçimde yerinden edilmesi ve yoksulluğa itilmesi olarak değerlendirir. Ortak alanların özel otlaklara çevrilmesi, köylülerin toprakla bağını koparmış ve onları kentlerde işsizlik ve sefalet koşullarında yaşamaya zorlamıştır (Bradley, 1918). Bu süreç, yoksulluğun yapısal bir boyut kazandığını göstermektedir (Polonyi, 2010; Gölçek ve Orhan, 2023: 72-73). Kentlere göç eden bu bireyler, fabrikalarda ağır koşullarda çalışarak yoksul sınıfın bir parçasını oluşturmuştur. Bu dönüşüm, yoksulluğun yalnızca kırsal göç ve mülksüzleşme gibi tarihsel süreçlerle değil; kent yaşamının yapısal eşitsizlikleriyle de ilişkilendirilmesine neden olmuştur. Toplumun giderek büyüyen bu sorunu, yalnızca gözleme değil, somut verilere dayalı analizlere ihtiyaç duyulacak bir hal almaya başlamıştır. İşte bu bağlamda, 19. yüzyılda yoksulluk üzerine yapılan ilk sistematik çalışmalar ortaya çıkmıştır. İngiltere’de Booth ve Rowntree’nin yoksulluk çizgisi üzerine yaptığı tespitler (Booth, 1899; Gölçek ve Orhan, 2023: 74), yoksulluğun maddi yönünü vurgulamış ve bu çalışmalar yoksulluk kavramının akademik literatüre girişini sağlamıştır (Şenses, 2002; Savcı Köroğlu, 2022).

19. yüzyılda yoksulluğa ilişkin önemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. İngiltere’de Booth ve Rowntree’nin yoksulluk çizgisi üzerine yaptığı tespitler (Booth, 1899; Gölçek ve Orhan, 2023: 74), yoksulluğun maddi

yönünü vurgulamış ve bu çalışmalar yoksulluk kavramının akademik literatüre girişini sağlamıştır (Şenses, 2002; Savcı Köroğlu, 2022).

Zamanla küreselleşmenin etkisiyle yoksulluk, yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası arenada da ele alınması gereken bir meseleye dönüşmüştür. Yoksulluğun küresel bir sorun olarak ele alınması ise 1990'lı yıllara dayanmaktadır. Özellikle Dünya Bankası'nın 1990'da yayımladığı yoksulluk raporu, yoksulluğu küresel bir mesele olarak gündeme taşımış ve parasal eşik kavramını tanıtmıştır (Gündoğan, 2008; Bilen ve ark., 2005; Gümüş ve Acar, 2023).

Ancak yoksulluğun yalnızca gelir eksikliğiyle sınırlı olmadığı, bireylerin toplumsal yaşamın gerektirdiği standartlara katılımındaki yetersizliklerle de ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda Townsend (1979), yoksulluğu bireylerin toplumda "normal" kabul edilen yaşam koşullarına erişememesiyle tanımlar ve göreceli yoksulluk kavramını geliştirir. Sen (1992) ise yoksulluğu, bireyin temel işlevlerini yerine getirebilme kapasitesinin eksikliği olarak yorumlar ve yapılabirlik yaklaşımını ortaya koyar. Her iki yaklaşım da, yoksulluğun çok boyutlu doğasını ve toplumsal bağlamdan bağımsız değerlendirilemeyeceğini vurgular.

Yoksulluğun dinamik yapısı nedeniyle zamanla tanımlanması ve ölçülmesinde değişiklikler yapılmıştır. 1960-1990 yılları arasında ekonomik ve temel ihtiyaçlara odaklanan tanımlar öne çıkarken, kişi başına düşen GSYİH yoksulluğun ölçümünde yaygın bir gösterge olarak kullanılmıştır. 1990 ve 2000'li yıllardan itibaren ise çok boyutluluk ve özgürlük kavramları tanımlara eklenmiş, ölçüm için BMKP'nin İnsani Gelişme Endeksleri ve Milenyum Kalkınma Hedefleri dikkate alınmıştır (Sumner, 2007; Çekici ve Bayrakçı, 2024).

Yoksulluğun farklı tanım ve ölçütlerinin yanı sıra, farklı türleri de geliştirilmiştir. Bunlar arasında mutlak ve göreceli yoksulluk, kentsel ve kırsal yoksulluk, objektif ve subjektif yoksulluk, gelir yoksulluğu ve insani yoksulluk yer almaktadır (Üzümcü ve Korkat, 2014; Gümüş ve Acar, 2023).

Mutlak yoksulluk, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılayamaması ve asgari yaşam standardının altında bir yaşam sürmesidir. Göreceli yoksulluk ise bireylerin, içinde bulundukları toplumun ortalama gelir seviyesinin altında bir gelire sahip olmasıdır. Bu durumda, bir toplumda mutlak yoksulluk ortadan kalksa bile, göreceli yoksulluk her zaman var olabilir (Öztürk ve Çetin, 2009; Şenses, 2009; Yaşar ve Taşar, 2019).

Kentsel yoksulluk, kentlerde yaşanan hızlı nüfus artışı nedeniyle ortaya çıkan altyapı yetersizlikleri, konut eksiklikleri ve iş gücüne yönelik sınırlı kapasite gibi sorunlardan kaynaklanır (Eseler, vd., 2021). Buna karşın, kırsal yoksulluk, toprağı olmayan köylülerin geçici işlerde çalışarak sağlık, eğitim ve ulaşım gibi temel hizmetlere erişememesini ifade eder (Yerli ve Oktik, 2022).

Objektif yoksulluk, bireylerin mutlak veya göreceli ölçütlere göre belirli bir yaşam standardının altında kalması durumudur. Buna karşılık, subjektif yoksulluk, bireylerin kendilerini başkalarıyla kıyaslayarak yoksul olarak algılamalarıdır (Lipton, 1997; Didinmez, 2021).

İnsani yoksulluk ise BMKP'nin 1997 yılında yayımladığı İnsani Gelişme Raporu ile tanımlanmış bir kavramdır. Teorik arka planını Amartya Sen'in yapılabirlik yaklaşımına dayandıran bu kavram, bireylerin hayatta kalma süresi, iş olanakları, eğitime erişim ve sağlık imkânlarına ulaşamaması gibi faktörleri dikkate alır (Sen, 1992; Savcı Köroğlu, 2022).

Yoksulluk yalnızca ekonomik bir gerçeklik değil, aynı zamanda bireylerin nasıl algıladığına bağlı olarak şekillenen sosyal bir olgudur. Bu nedenle, kavramsal tartışmaların bir diğer önemli boyutu da bireylerin yoksulluğa yüklediği anlam ve neden atıflarıdır. Yoksulluğun bireyler tarafından nasıl algılandığı, yalnızca ekonomik koşullara değil; aynı zamanda kültürel değerler, ideolojik yönelimler ve toplumsal anlatılara da bağlıdır (Zucker & Weiner, 1993; Norcia & Rissotto, 2011). Nitelikli araştırmalar, yoksulluğa yönelik nedensel atıfların üç temel kategoride sınıflandırıldığını göstermektedir: bireysel (kişisel sorumluluk), yapısal (toplumsal sistemler) ve kadercı/mistik açıklamalar (Norcia & Rissotto, 2011; Nasser & Abouché, 2005). Bu sınıflandırma, hem batı hem doğu toplumlarında yoksulluğun farklı nedenlerle açıklanabileceğine işaret ederken, bireylerin ideolojik veya kültürel konumlarının da atıf tercihlerinde belirleyici olabileceğini göstermektedir.

1.2.2. Atıf Kuramı

Atıf, bir olay veya davranışın nedenine yönelik nedensel bir açıklamadır. Atıf kuramının öncüsü olarak Fritz Heider kabul edilir. Heider (1958), insanların davranışları açıklamak için kullandıkları genel bir kuram geliştirdiğini ve bu kuramın bireylerin dünyanın işleyişine dair algılarına dayandığını savunur. Atıf sürecinde bireyler önce olaylara yönelik tahminlerde bulunur, ardından bu olaylar üzerinde kontrol sağlamaya çalışır. Bu

süreç, bireylerin dengeli bir dünya görüşü oluşturma ve olayları kontrol etme ihtiyaçlarını karşılar (Seçer, 2012: 33; Heider, 1958).

1950’li yıllardan itibaren sosyal psikologlar, davranışların nedenlerini açıklamaya yönelik çeşitli çalışmalar yapmış ve bu çalışmalarda nedensel atıfların rolünü vurgulamıştır. Özellikle Weiner (1985, 1995), bireylerin başarıya ya da başarısızlıklara yükledikleri nedenleri istikrar, kontrol edilebilirlik ve içsel/dışsal oluşuna göre sınıflandırmıştır. Bu katkılar, atıf kuramının sosyal bilimlerde önemli bir ilgi alanı haline gelmesine öncülük etmiştir. Bu doğrultuda, Heider’in ardından Kelley (1973), bireylerin neden-sonuç ilişkisi kurarken üç tür bilgiye (tutarlılık, ayırt edicilik ve yaygınlık) dayalı olarak nedensel açıklamalar geliştirdiğini savunmuştur. Bu model, atıf sürecinin sistematik biçimde nasıl işlediğini ortaya koyması açısından önemlidir. Buna ek olarak, Gilbert ve Malone (1995), bireylerin sosyal olayları değerlendirirken hızlı ve yüzeysel çıkarımlar yapmaya yatkın olduklarını, bu nedenle sıklıkla “temel atıf hatası”na düştüklerini belirtmişlerdir. Bu hata, bireylerin başkalarının davranışlarını açıklarken durumsal etkenleri göz ardı ederek kişisel özelliklere fazlaca odaklanmalarına neden olur.

Klasik atıf kuramları bireyin nedensel açıklama sürecini mantıklı, sistematik ve bilişsel bir çerçevede ele alırken; çağdaş yaklaşımlar bu süreci daha çok sosyal bağlam, önyargılar ve ilişkisel dinamikler üzerinden değerlendirmektedir. Malle (2004, 2011), insanların yalnızca “neden oldu” sorusunu sormadığını, aynı zamanda “niçin bu şekilde oldu” ve “kim ne amaçla söyledi” gibi sorularla daha karmaşık anlamlandırma süreçlerine girdiğini savunur. Böylece atıf süreci, sadece zihinsel bir değerlendirme değil, sosyal olarak inşa edilen bir açıklama biçimi haline gelir.

Atıf kuramına göre bireyler, karşılaştıkları olaylara ve davranışlara yönelik neden-sonuç ilişkileri kurar. Bu açıklama süreci yalnızca akademik düzeyde değil, günlük yaşamda da sıkça karşımıza çıkar. Örneğin, bir öğretmen başarılı bir öğrencisinin bir süre sonra başarısız olduğunu gözlemlediğinde, bu durumu açıklamaya çalışır. Öğrenci özel hayatında sıkıntılar yaşıyor olabilir veya öğretmen ders anlatım yöntemlerini sorgulayarak bu başarısızlıkta kendi rolünü değerlendirebilir. Öğretmen, ders sırasında etkili yöntemler kullanmadığını düşünerek durumun nedenlerini kendi davranışlarına atfedebilir. Bu tür günlük yüklemeler, insanların davranışların nedenlerini anlama isteğiyle yakından ilişkilidir (Harvey, 2009: 148–149). Sonuç olarak, bireyler karşılaştıkları olaylara yönelik açıklamalar yapma eğilimindedir. Atıf kuramı, bu eğilimi açıklamak için güçlü bir teorik çerçeve sunar.

1.2.3. Yoksulluğa Yönelik Nedensel Atıflar

Yoksulluk, uzun bir süre psikologlar tarafından ekonomik ya da iktisadi bir sorun olarak görülmüş ve dolayısıyla göz ardı edilmiştir. Ancak yoksulluk, yalnızca ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda kişilerin bu sorunla mücadele ederek çeşitli yöntemler geliştirdiği toplumsal bir durumdur (Erdoğan, 2002; Solak ve Göregenli, 2009). Günümüzde yoksulluğa ilişkin nedensel atıflar üç ana kategoride ele alınmaktadır: bireysel, yapısal ve kaderci atıflar.

Bireysel atıflar, motivasyon, bilişsel yetenek, insan sermayesi ve grup üyeliği gibi bireyin davranışları ve özelliklerine dayanmaktadır. Bu atıflarda yoksulluğun nedeni bireyin kontrol edebileceği faktörlere bağlanmaktadır. Yapısal atıflar ise, politik ve ekonomik başarısızlıklardan kaynaklanarak toplumdaki fırsat eşitsizliklerine işaret etmektedir. Örneğin, iş gücü piyasasında iş eksikliği, düşük ücretler, terfi sistemindeki eşitsizlikler, yetersiz okullar ve kaynakların eşitsiz dağıtımı gibi nedenler yapısal atıflar arasında sayılmaktadır. Bu tür nedenler bireylerin kontrol edemediği toplumsal faktörler olarak değerlendirilmektedir. Kaderci atıflar ise kötü şans, kader ve hastalık gibi bireysel ya da toplumsal nedenlerin ötesindeki faktörlere vurgu yapmaktadır (Stoeffler, 2021: 17).

Yoksulluğun nedensel atıflarını ele alan farklı ülkelerdeki çalışmalar, ülkelerin toplumsal yapısının bu atıfların şekillenmesinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bireyci toplumlarda, yoksulluğun nedenleri daha çok bireysel özelliklere veya yapısal faktörlere bağlanırken, bütüncül toplumlarda kaderci atıflar daha ön plandadır.

Örneğin, Feagin’in (1972) ABD’de yaptığı bir araştırmada, katılımcıların çoğu yoksulluğun nedenlerini bireysel atıflarla açıklamıştır (Daşlı ve Demir Yurtseven, 2020: 90). Ayrıca demografik yapının da tercih edilen atıflar üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Örneğin, Avrupalı Amerikalılar, erkekler ve orta gelir grupları bireysel açıklamalara daha fazla yönelirken, Afrika kökenli Amerikalılar ve yoksul gruplar yapısal açıklamalara daha fazla destek vermiştir (Bullock, 2003: 37).

2021 yılında Stoeffler tarafından yapılan bir çalışma, sosyal hizmet bölümünde görev yapan öğretim üyeleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma, yapısal atıfların belirlenmesinde eğitimin, ayrımcılığın ve adaletin

kritik unsurlar olarak algılandığını göstermiştir. Özellikle "toplumun iyi okullar sağlamadaki başarısızlığı" ve "eşit şans sunmayan yapısal eşitsizlikler" gibi faktörler güçlü yapısal atıflar olarak öne çıkmıştır. Araştırma, siyasi görüşlerin de bu tercihler üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, liberal görüşe sahip katılımcılar yapısal faktörleri benimserken, muhafazakârlar bireysel faktörlere daha çok vurgu yapmıştır. Gelir düzeyi arttıkça yapısal atıfları benimseme oranının azaldığı da tespit edilmiştir (Stoeffler, 2021: 17).

Benzer şekilde, Hindistan'da öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırma, yoksulluğun yapısal faktörlerden kaynaklandığı sonucuna ulaşmıştır (Nasser, Singhal ve Abouchedid, 2005: 9-10). Lübnan'da gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise katılımcıların büyük çoğunluğunun yapısal faktörlerde hemfikir olduğu görülmüştür (Nasser ve Abouchedid, 2001). Buna karşılık, Gana'da 2012 yılında orta gelirli gruplardan 147 öğrenciyle yapılan bir çalışmada, katılımcıların yoksulluğu bireysel nedenlere bağladığı ve bu sonuçların diğer ülkelerde yapılan çalışmalardan farklılık gösterdiği belirtilmiştir (Yeboah ve Kumi, 2012: 89). Türkiye'de gerçekleştirilen çalışmalar da yoksulluğa ilişkin algıların demografik ve toplumsal farklılıklarla şekillendiğini göstermektedir. Örneğin, Morçöl'ün 1997 yılında Ankara'nın farklı gelir düzeylerindeki mahallelerinde yaptığı araştırma, tüm gelir gruplarının ağırlıklı olarak yapısal açıklamaları tercih ettiğini ortaya koymuştur. Ancak, yoksul bireyler daha somut yapısal açıklamalara yönelirken, yüksek gelirli bireyler daha soyut yapısal açıklamaları tercih etmiştir. Yoksul bireyler ayrıca kaderci açıklamalara daha fazla vurgu yapmıştır. Kadınlar ve yaşlılar bireysel ve kaderci açıklamalara daha fazla yönelirken, erkekler ve yüksek eğitim düzeyine sahip kişiler soyut yapısal açıklamalara ağırlık vermiştir.

Solak'ın 2008 yılında üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği bir başka araştırma, yapısal atıfların en yaygın tercih edilen açıklama olduğunu, bireysel atıfların ikinci sırada, kaderci atıfların ise üçüncü sırada yer aldığını göstermiştir. Benzer şekilde, Koca'nın 2020 yılında lisans öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da yoksulluğun nedenleri arasında yapısal faktörler en üst sırada yer almıştır.

2. Yöntem

Bu çalışmada, Z kuşağı içerisinde yer alan öğrencilerin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf algı düzeylerini analiz etmek amacıyla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde, ilişkisel tarama deseni temel alınarak bir anket uygulanmıştır.

Araştırmanın modeli, demografik değişkenler ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıf boyutları arasındaki ilişkiyi inceleyecek şekilde tasarlanmıştır. Şekil 1'de bu model görselleştirilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırma modeli, demografik değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, gelir düzeyi vb.) ile nedensel atıf boyutları (bireysel, yapısal ve kaderci atıflar) arasındaki ilişkileri analiz etmeye yöneliktir. Araştırmanın hipotezleri, ilgili değişkenler arasındaki anlamlı farklılıkları test etmeye yönelik olarak belirlenmiştir ve aşağıda sıralanmıştır:

H1: Z kuşağı lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2: Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir

H3: Z kuşağı lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri akademik başarı ortalamasına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H4: Z kuşağı lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri hane halkı gelirine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H5: Z kuşağı lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri hane halkındaki kişi sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

2.1. Evren- Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 2023-2024 Bahar döneminde Yalova Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde öğrenim gören, 2000 yılı ve sonrasında doğmuş Z kuşağı öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu dönemde bölüme kayıtlı aktif öğrenci sayısı 340'tır. Örneklem, olasılıklı olmayan amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırmanın belirli bir gruba odaklanarak derinlemesine bilgi toplama hedefi doğrultusunda tercih edilmiştir (Patton, 2002). Bu yöntemde, evrenin tamamını kapsamak yerine araştırma konusu ile doğrudan ilgili olduğu düşünülen bireylerin seçilmesi amaçlanmıştır. Belirlenen formüle göre (Büyüköztürk ve ark., 2014), %95 doğruluk seviyesiyle evreni temsil edecek örneklem büyüklüğünün 181 kişi olması gerektiği hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümünde farklı sınıflarda öğrenim gören 187 öğrenci örnekleme alınarak araştırma uygulanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin örneklem olarak seçilmesinin nedeni, araştırmanın konusu ve amacıyla bağlantılıdır. Öğrencilerin algılarının ölçülmesi, ileride yoksulluk olgusuyla mücadelede yer alacak bireylerin bakış açısını anlamak açısından önemlidir. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümünün tercih edilme nedeni, bu bölümde lisans eğitimi boyunca yoksulluk konusunun çeşitli derslerde ele alınması ve öğrencilerin bu soruna karşı akademik farkındalık kazanmalarının sağlanmasıdır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama sürecinde anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin demografik sorular bölümünde, katılımcıların cinsiyeti, sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, toplam hane içinde yaşayan kişi sayısı ve toplam hane içi aylık gelir miktarını belirlemeye yönelik beş soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar (YİNA) Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, Solak ve Göregenli (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutları, farklı atıf türlerini kapsamaktadır: yapısal atıflara yönelik 31 madde, bireyci atıflara yönelik 17 madde ve kaderci/ailesel atıflara yönelik 7 madde bulunmaktadır. Veriler, 13 Ekim 2023 ile 1 Kasım 2024 tarihleri arasında, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılan öğrencilerin yüz yüze katılım ile elde edilmiştir. Toplanan veriler, bilgisayar ortamında SPSS 20 programına aktarılmıştır.

Araştırmada, kullanılan ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Kalaycı'ya (2010) göre, Cronbach's Alpha katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında olması ölçeğin "oldukça güvenilir" olduğunu, 0,80 ile 1,00 arasında olması ise "yüksek derecede güvenilir" olduğunu göstermektedir (s. 405). Yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre, YİNA Ölçeği'nin Cronbach's Alpha katsayıları şu şekildedir: Yapısal Atıflar alt boyutu 0,926, Bireyci Atıflar alt boyutu 0,909, Kaderci Atıflar alt boyutu 0,885 ve Genel Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği 0,932. Bu sonuçlar, ölçeğin genel olarak yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir ($\alpha > 0,70$).

2.3. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yürütülmesine geçilmeden önce, hazırlanan anket formu Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığına sunulmuştur. Etik kurul, 2023/48 sayılı kararı ile 13.03.2023 tarihinde anket formunun etik yönden uygun olduğuna karar vermiştir.

2.4. Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde, çalışmada yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular sunulmaktadır. Bulgular, katılımcılara ait demografik bilgiler ve YİNA Ölçeğinin analiz sonuçları olmak üzere iki farklı alt başlık altında incelenmiştir.

2.5. Demografik Bulgular

Demografik bulgular, çalışmalarda örneklemin sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Cinsiyet, gelir düzeyi, hane yapısı ve akademik performans gibi değişkenler, bireylerin toplumsal yaşamlarını, eğitim süreçlerini ve algılarını doğrudan etkileyebilmektedir. Bu tür veriler, araştırmanın genellenebilirliğini artırmanın yanı sıra, belirli alt gruplar arasında karşılaştırmalar yapılmasına olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda, öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular ile sınıf düzeyleri ve akademik performanslarına ait veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Değişken Türü	Değişken Düzeyi	n	%	Değişken Türü	Değişken Düzeyi	n	%
Cinsiyet	Kadın	107	57,2	Hane içi Aylık Gelir	1000-10.000TL	15	8,2
	Erkek	80	42,8		11.000-20.000TL	51	27,7
	Toplam	187	100,0		21.000-30.000TL	39	21,2
					31.000-40.000TL	25	13,6
					41.000-50.000TL	20	10,9
					50.000TL ve üzeri	34	18,5
					Toplam	184	98,40
Hane içi Kişi Sayısı	1	4	2,1	Akademik Başarı	1.50-2.00	7	5,7
	2	7	3,7		2.01-2.50	26	21,1
	3	32	17,1		2.51-3.00	56	45,5
	4	88	47,1		3.01-3.50	31	25,2
	5 ve üzeri	56	29,9		3.51-4.00	3	2,4
	Toplam	187	100,0		Toplam	123	65,8
Sınıf Düzeyi	1	68	36,4				
	2	32	17,1				
	3	33	17,6				
	4	54	28,9				
	Toplam	187	100,0				

Tablo 1'de öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde, kadın öğrencilerin (%57,2) erkek öğrencilerden (%42,8) daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum, kadın öğrencilerin çalışmada çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Hane içi aylık toplam gelir miktarına bakıldığında, en büyük grubun %27,7 ile 11.000-20.000 TL aralığında yer aldığı dikkat çekmektedir. Düşük gelir gruplarında öğrenci oranı düşükken (%8,2), yüksek gelir gruplarında da (%10,9) öğrenci sayısının az olduğu görülmektedir. Bu veriler, öğrencilerin büyük çoğunluğunun orta gelir düzeyine yakın olduğunu işaret etmektedir. Hanede yaşayan toplam kişi sayısına bakıldığında, 4 kişilik hanelerin %47,1 oranı ile en büyük grubu oluşturduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, 5 ve üzeri kişiyle yaşayan haneler de önemli bir orana sahiptir (%29,9). Küçük haneler (1 ve 2 kişi), toplamın çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır (%2,1 ve %3,7). Bu bulgular, örneklemde daha geniş aile yapılarının yaygın olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri ve akademik başarı ortalamaları arasındaki dağılımı göstermektedir. Örneklemde birinci sınıf öğrencileri en büyük grubu oluştururken (%36,4), dördüncü sınıf öğrencileri de dikkate değer bir oranla temsil edilmektedir (%28,9). Akademik başarı açısından, öğrencilerin çoğunluğu 2.51-3.00 ortalama aralığında yer almakta (%45,5) ve bunu 3.01-3.50 aralığındaki öğrenciler izlemektedir (%25,2). Ancak yüksek başarıya sahip öğrencilerin oranı oldukça düşüktür (%2,4), aynı şekilde düşük başarı grubundaki öğrencilerin oranı da sınırlıdır (%5,7). Bu durum, örneklemde öğrencilerin çoğunun orta düzey akademik başarı sergilediğini, ancak yüksek başarıya ulaşan öğrenci oranının sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır.

2.6. YİNA Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi

Z kuşağı içerisinde yer alan Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü öğrencilerinin yoksulluğa yönelik nedensel atıf düzeylerini belirlemek için toplanmış veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Nicel araştırmalarda öncelikle verilerin güvenilirliğine ve yapısal geçerliliğine bakılması gerekmektedir. Tablo 2' de verilerin güvenilirlik ve geçerlilik sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. YİNA Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Sonuçları

YİNA ÖLÇEĞİ	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	KMO ve Bartlett's Analizi		
Yapısal Atıflar Boyutu	0,926	24	Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,888
Bireyci Atıflar Boyutu	0,909	17	Bartlett's Test of Sphericity	df	1128
Kaderci Atıflar Boyutu	0,885	7		Sig.	0,000
Genel	0,932	48			

Çalışmada ölçeğin güvenilirliğini analiz etmek için Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Cronbach's Alpha katsayısının ,60 ile ,80 arasında olması ölçeğin oldukça güvenilir olduğuna, katsayının ,80 ile 1.00 arasında olması ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Kalaycı, 2010:405). Ölçeğe yapılan güvenilirlik analizi neticesinde elde edilen Cronbach's Alpha katsayıları incelendiğinde bu değerler; "Yapısal Atıflar" boyutunun (0,926), "Bireyci Atıflar" boyutunun (0,909), "Kaderci Atıflar" boyutunun (0,885), "Genel Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeğinin (0,932) güvenilir olduğuna işaret etmektedir ($\alpha > .70$).

Yapısal geçerlilik için en yaygın kullanılan testlerden Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. AFA'da Bartlett değeri, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Toplam Varyans Açıklama oranlarına bakılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2004: 117; Gül Ekşi, 2024: 98).

Bartlett Küresellik Testi değerinin anlamlı olması ($p < 0,05$) verilerin faktör analizi yapmaya elverişli olduğunun göstergesidir (Kılcan, v.d., 2019: 918). KMO, verilerin faktör analizine uygunluğunu ölçmek için örneklem büyüklüğünün yeterliliğinin test edilmesinde kullanılmaktadır. KMO değeri, 0,80 ile 1,0 arasında olursa örneklem büyüklüğü yeterli, 0,70 ile 0,79 arasında yer alırsa orta, 0,60 ile 0,69 arasında olursa vasat olarak kabul edilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2019; Shrestha, 2021; Karaman, 2023). Tablo 4'te belirtildiği üzere, YİNA ölçeğine uygulanan KMO analiz sonucu değer olarak 0,888 olarak bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin de (Sig=0.00, $p < 0,05$) son derece anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Böylelikle, elde edilen veriler faktör analizi için uygundur.

Tablo 3. YİNA Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Bulguları

	<i>Faktörler</i>		
	<i>Yapısal Faktörler</i>	<i>Bireyci Faktörler</i>	<i>Kaderci Faktörler</i>
1. Doğal Kaynakların Yanlış Kullanılması	0,477		
2. Terfi ve ücret konusundaki önyargı ve ayrımcılık	0,390		
4. Kadınların Çalıştırılmaması	0,559		
6. Devletin Eğitim Hizmetlerini Eşit Olarak Vermemesi	0,716		
7. Yabancı Ülkeler Tarafından Sömürülme	0,692		
8. Adaletsiz Toprak Bölüşümü	0,394		
9. Toplumumuzda Ekonominin Kötüye Gitmesi	0,682		
10. Yoksulların çalıştığı bazı sektörlerdeki düşük ücretler	0,664		
11. Devletin Tarımı Desteklemedeki Zorluğu	0,548		

12. İş Eğitiminin, Meslek Kurslarının Yetersizliği	0,542		
14. Yüksek Miktardaki Dış Borçlar	0,662		
15. Yoksul Bölgelerdeki Okulların Kötü Olması	0,718		
16. Devletin Sağlık Hizmetlerini Verme Güçlüğü	0,740		
17. Turizm Kaynaklarının Verimli Kullanılmaması	0,527		
18. Devletin Barınma İmkanları Sağlayamaması	0,731		
19. Ülkedeki İşsizliğin Çok Olması	0,664		
21. Devletin Yoksullara İlişkin Duyarsızlığı	0,710		
22. Devletin Çocuk Bakım Hizmetlerini Sağlamaması	0,692		
23. Toplumumuzdaki Fırsat Eşitsizliği	0,650		
25. Yoksullara Karşı Önyargı ve Ayrımcılık	0,696		
26. Çalışanları koruyan güçlü örgütlerin olmaması	0,576		
28. Türkiye'deki çatışmalara ve güvenliğe ayrılan kaynaklar	0,431		
29. Toplumumuzda yeterince donanımlı insanın olmayışı	0,410		
31. Ülkede gelirin adaletli dağılması	0,514		
32. Yoksulların suça eğilimleri	0,505		
33. Yoksulların hayatlarını değiştirme konusunda risk almaya istekli olmaması		0,462	
34. Yoksulların yetenek ve beceri yönünden eksik olması		0,748	
35. Yoksul insanların birikim yapamaması, savurganca para harcamaları		0,790	
36. Yoksulların kendi akılsızlıkları		0,758	
37. Yoksulların genelde psikolojik durumlarının bozuk olması		0,682	
38. Yoksulların yeni teknolojik gelişmelere ayak uyduramaması/yeniliğe kapalı olmaları		0,780	
39. Yoksulların çalışmayı sevmemesi		0,443	
40. Yoksulların sabır ve sebat yönünden eksik olması		0,835	
41. Yoksulların girişimci, iş bitirici olmaması, fırsatları değerlendirememesi, uyanık olmaması		0,872	
42. Yoksulların hırslı olmaması		0,833	
43. Yoksulların kişisel sorumsuzluğu, disiplinsizliği		0,861	
44. Yoksullar arasında ahlaksızlığın daha yaygın olması		0,632	
45. Genelde yoksulların alkol ve uyuşturucu bağımlısı olmaları		0,680	

46. Yoksulların çaba eksikliği/yeterince çaba sarf etmemesi		0,807	
47. Geleneksel değerlere aşırı bağlılık		0,544	
48. Yoksulların çok çocuk yapması		0,497	
49. Kader			0,777
50. Kötü şans			0,749
51. Yoksul bir ailede büyümüş olmak			0,748
52. Yoksullara miras kalmaması			0,762
53. Yoksulluk içinde doğmuş olmak			0,753
54. Tanrının takdiri			0,683
55. Yoksullara torpil yapacak ilişkilerinin olmaması			0,599
Öz Değer	9,619	9,078	4,754
Açıkladığı Varyans	20,040	18,913	9,905
Açıklanan Toplam Varyans		48,859	

AFA (Açıklayıcı Faktör Analizi) sonuçlarına göre, "politik istikrarsızlık (m.3)", "nüfusun fazlalığı (m.5)", "modern ilerleme ve küreselleşme (m.13)", "gelişmiş ülkelere beyin göçünün artması (m.20)", "Türkiye'nin ekonomik politikaları (m.24)" ve "köyde oturanların kente göç etmeleri (m.30)" maddelerinin faktör yüklerinin 0,30'un altında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, "fırsatların genelde zenginler tarafından kullanılması (m.27)" maddesinin binişik madde olduğu belirlenmiştir. Bu maddeler ölçekten çıkarılmış ve ölçeğin KMO değeri ile faktör analizi yeniden gerçekleştirilmiştir. Güncellenmiş analiz sonuçlarına göre, YİNA Ölçeği, 3 faktörlü bir yapı ortaya koymuş ve bu üç faktör, toplam varyansın %48,859'unu açıklamıştır. Böylece, ölçeğin geçerli bir yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Faktörler, "bireyci faktörler", "yapısal faktörler" ve "kaderci/ailesel faktörler" olarak isimlendirilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik temellere uygun bir şekilde yapılandırıldığını ve kullanılabilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

2.7. YİNA Ölçeğine Ait Betimsel Analiz ve Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, betimsel analiz türlerinden YİNA ölçeğine ait aritmetik ortalamalara bakılmıştır. Ölçek ifadeleri 5'li likert tipine uygun olduğu için "1.00-1.80=Hiç Önemli olmayan bir neden; 1.81-2.60=Önemli olmayan bir neden; 2.61-3.40=Orta derecede önemli olmayan bir neden; 3.41- 4.20=önemli bir neden; 4.21-5.00=Çok önemli bir neden" (Özdamar, 2001: 145) değer aralıkları dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4. Ölçeğe İlişkin Verilerin Ortalama Puanları, Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Faktörler	n	$\bar{x}$	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Yapısal Atıflar	187	4,4630	-1,687	3,992
Bireysel Atıflar	187	3,4953	0,38	1,295
Kaderci/Ailesel Atıflar	187	3,1738	-,165	-,463
Genel YİNA	187	3,9350	- 0,300	0,931

Bu tabloda, üniversite öğrencilerinin yoksulluğa yönelik atıf düzeylerinin genel ve alt değişkenlere göre aritmetik puan dağılımı incelenmiştir. Verilere göre, öğrencilerin en yüksek atıf düzeyi "Yapısal Atıflar" ($\bar{x}$ = 4,4630) çok önemli bir neden olarak görülmektedir ve bu durum yoksulluğun daha çok toplumsal ve kurumsal faktörlerle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Standart sapmanın düşük olması (s.s = 0,48025), bu görüşün öğrenciler arasında yaygın ve tutarlı olduğunu işaret etmektedir. "Bireysel Atıflar" ($\bar{x}$ = 3,4953) ise önemli bir neden düzeyi taşımakta, ancak standart sapma değerinin daha yüksek olması (s.s = 1,00803), bireysel

faktörlerin etkisine yönelik farklılaşan görüşlere işaret etmektedir. "Kaderci/Ailesel Atıflar" ($\bar{x} = 3,1738$) orta derecede önemli olmayan bir neden düzeyi taşıyan en düşük ortalamaya sahiptir, bu da öğrencilerin yoksulluğu daha az kaderci veya ailevi nedenlere bağladığını göstermektedir. Genel Yoksulluğa İlişkin Atıf düzeyi (Genel YİNA, $\bar{x} = 3,9350$) incelendiğinde, öğrencilerin genel eğiliminde yoksulluğa yönelik sorunları önemli bir neden olarak görmekte, bu sorunlar içerisinde yoksulluğu bireysel veya kaderci nedenlerden ziyade daha çok yapısal faktörlerle ilişkilendirdiği sonucuna ulaşılabilir. Bu bulgular, yoksulluğun nedenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ağırlıklı olarak toplumsal düzeyde bir çözüm gerekliliğini işaret ettiğini göstermektedir.

Araştırmanın devamında, öğrencilerin yoksulluğa yönelik nedensel atıf puanlarının demografik özellikleri açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Ancak farklılık analizlerine geçmeden verilerin parametrik test koşullarını sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Bu amaçla verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Literatürde verilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında değer alması gerektiği belirtilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Tablo 4'te araştırmada kullanılan ölçeklerin normal varsayıma sahip olup olmadığını belirten sonuçlara yer verilmiştir. Tablo 4'te Bireyci Atıflar, Kaderci atıflar ve Genel ortalamaya ait verilerin Tabachnick ve Fidell'in (2013) önermiş olduğu -1,5-+1,5 değer aralıkları arasında normal dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Ancak, yapısal atıflar boyutuna ait verilerin normal dağılım aralığında olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Normal dağılıma sahip verilere yönelik parametrik testlerden farklılık analizleri olan T-testi ve ANOVA testi yapılmıştır. T-testi iki grup arasında bağımlı bir değişken ortalamaları için anlamlı bir fark olup olmadığını gösterirken, ANOVA, bir aralıkta veya oran ölçeğinde iki gruptan fazla grup olması durumunda bu gruplar arasındaki anlamlı ortalama farklılıkların incelenmesine yardımcı olmaktadır (Sekaran, 2003:404; Yiğit ve Akçay, 2022, 184). Normal dağılıma sahip olmayan yapısal atıflar boyutu ile diğer değişkenler arasında parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis H testleri uygulanmıştır.

Cinsiyet Değişkeni ile Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıf Düzeyi Arasındaki İlişki

Öğrencilerin cinsiyeti ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi arasındaki ilişkinin test edilmesi için öncelikle varyansların eşitliği analizi yapılmalıdır.

Tablo 5. Cinsiyete Değişkeni ile YİNA Faktörleri Arasındaki Homojenlik ve T-Testi Analizi

		Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Ortalamaların Eşitliği için T Testi		
		F	Anlamlılık	t	sd	p
Bireyci Atıflar	Eşit Varyans	1,049	0,307	0,847	185.	0,398
	Farklı Varyans			0,842	167,039	0,401
Kaderci Atıflar	Eşit Varyans	4,745	0,031	0,108	185	0,914
	Farklı Varyans			0,105	150,320.	0,917
Genel YİNA	Eşit Varyans	8, 219	0,005	1,825	185	0,070
	Farklı Varyans			1,754	141,612	0,082

Tablo 5'te belirtildiği üzere Genel YİNA $p = 0,005 < 0,05$ olarak gerçekleştiğinden varyanslar homojen dağılmamaktadır. Bu sebeple farklı varyans satırındaki T Testi sonucuna bakılır. Anlamlılık değeri $0,082 > 0,05$ olarak gerçekleşmiştir. Bu sebeple, cinsiyet değişkeni ile YİNA ölçeğinin atıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bireyci Atıflar alt boyutuna ait $p = 0,398 > 0,05$ ve Kaderci Atıflar alt boyutuna ait $p = 0,914 > 0,05$ olarak gerçekleştiğinden cinsiyet değişkeni ile bu alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Parametrik testler için normallik ve homojenlik gibi temel varsayımların sağlanmadığı durumlarda, parametrik test uygulanmaktadır (Karagöz, 2010: 25). Bu sebeple, Yapısal Atıflar alt boyutu normal dağılımı sağlamadığından, non-parametrik test uygulanmıştır.

Tablo 6. Cinsiyet Değişkenine Göre YİNA Ölçeği Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Puanların Karşılaştırması için Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Kadın	107	102,85	11005,00	3333,000	0,10
Erkek	80	82,16	6573,00		

Test sonucua göre, cinsiyet değişkeni ile YİNA ölçeğine ait yapısal atıflar alt boyutu arasında $p < 0,5$ olarak gerçekleştiğinden aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Kadın öğrenciler 102,85 puanlık sıra ortalaması verirken, erkek öğrenciler 82,16 sıra ortalaması puanı vermiştir. Ortaya çıkan anlamlı farkın kadın öğrencilerin lehine olduğu söylenebilir. Elde edilen bu bulgu bir önceki bazı çalışmalarla da desteklenmektedir. Örneğin, Koca'nın (2020), Polat v.d. (2020), Daşlı ve Yurtseven'in (2020) öğrencilere yönelik gerçekleştirdiği yoksulluk araştırmasında da kadınların erkeklerden daha fazla yapısal atıf yaptığı ve bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında,

H1: Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, hipotezi genel anlamda tam olarak desteklenmemekle birlikte, Yapısal Atıflar alt boyutundaki anlamlı farklılık, cinsiyetin bu alandaki rolüne işaret etmektedir. Bulgular, kadınların toplumsal yapı ve sistemsel sorunlara duyarlılığının daha yüksek olabileceği veya yoksulluk deneyimlerini bu perspektiften değerlendirme eğiliminde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf Düzeyine Göre Öğrencilerin Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıf Düzeyi Bulguları

Öğrencilerin sınıf düzeyine bağlı olarak yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla öncelikle varyansların eşitliği analizi yapılmalıdır.

Tablo 7. Sınıf Düzeyine Göre YİNA Ölçeğin Homojenlik Testi

Levene Testi	Sd1	Sd2	Anlamlılık
,653	3	183	,582

Tablo 7'de verilen Levene İstatistiği Testi sonuçlarına göre sınıf düzeyine ait yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi sonuçlarına göre varyanslar homojendir ($0,582 > 0,05$). Bu nedenle, sınıf düzeyinin YİNA üzerindeki etkisini test edebilmek için One Way Anova testi uygulanmıştır.

Tablo 8. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre One Way ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Sınıf Düzeyi Grupları	n	$\bar{X}$	Ss.	F	Anlamlılık Düzeyi
Bireyci Atıflar	1.Sınıf	68	3,5570	0,9276	0.7289	,536
	2. Sınıf	32	3,2676	1.0813		
	3. Sınıf	33	3,4688	0.9796		
	4. Sınıf	54	3,5686	1.0829		
	Toplam	187	3,4953	1.0080		
Kaderci/Ailesel Atıflar	1.Sınıf	68	3,3151	1.1165	1.1828	,318
	2. Sınıf	32	2.9248	1.0855		
	3. Sınıf	33	3.2481	1.0609		
	4. Sınıf	54	3.0978	0.8870		
	Toplam	187	3,1738	1.0411		

YİNA (Genel)	1.Sınıf	68	4,0147	0.5610	1,1991	,312
	2. Sınıf	32	3.8524	0.5839		
	3. Sınıf	33	3.8059	0.7008		
	4. Sınıf	54	3.9624	0.5453		
	Toplam	187	3,9350	0.5883		

Tablo 8'de belirtildiği üzere, sınıf düzeyi ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri arasındaki ilişki One Way ANOVA testi ile analiz edildiğinde, anlamlılık puanları YİNA Genel için $0,312 > 0,05$, bireyci atıflar için $0,536 > 0,05$, kadercii/ailesel atıflar için $0,318 > 0,05$ olarak bulunmuştur. Böylelikle, sınıf düzeyi ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıflar alt düzeylerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yapısal Atıflar puanlarının normal dağılım göstermediği için sınıf düzeyleri arasındaki farklılıkları daha doğru bir şekilde analiz edebilmek için non-parametrik testlerden biri olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılması uygun görülmüştür.

Tablo 9. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre YİNA Ölçeği Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Puanların Karşılaştırması için Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Test	H-Statistic	p-Value
Kruskal-Wallis	5.1877	0.158

Test sonuçlarına göre, H-istatistiği 5.19 ve p-değeri 0.159 olarak bulunmuştur. Bu, sınıf düzeyleri arasında Yapısal Atıflar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu veriler ışığında, "**H2:** Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi desteklenmemektedir.

Akademik Başarı Ortalamasına Göre Öğrencilerin Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıf Düzeyi Bulguları

Öğrencilerin akademik başarı ortalaması ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi arasındaki ilişkinin test edilmesi için öncelikle varyansların eşitliğinin test edilmesi gerekmektedir.

Tablo 10. Akademik Başarı Ortalamasına Göre Levene Testi

Levene Testi	Sd1	Sd2	Anlamlılık
2.058	4	118	,091

Tablo 10' da verilen Levene İstatistiği Testi sonuçlarına göre akademik başarı ortalamasına ait yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi sonucuna göre varyanslar homojendir ($0,091 > 0,05$). Bu nedenle, akademik başarı ortalamasının YİNA üzerindeki etkisinin analiz edilebilmesi için One Way Anova testi uygulanmıştır.

Tablo 11. Akademik Başarı Ortalamasına Göre ANOVA Testi Sonuçları

	Akademik Başarı Puan Grupları	n	$\bar{X}$	Ss.	F	Anlamlılık Düzeyi
Bireyci Atıflar	1.50-2.00	7	2.9579	1.4794	1.0328	0.393
	2.01-2.50	31	3.4683	1.0723		
	2.51-3.00	26	3.5855	1.1097		
	3.01-3.50	56	3.2128	0.7444		

	3.51-4.00	3	3.5294	0.5672		
	Toplam	187	3.3508			
Kaderci/Ailesel Atıflar	1.50-2.00	7	3.4081	1.0955	0.7832	0.538
	2.01-2.50	31	3.1666	1.1952		
	2.51-3.00	26	3.0816	0.9416		
	3.01-3.50	56	2.8947	0.8698		
	3.51-4.00	3	3.6666	0.2973		
	Toplam	187	3.1738			
YİNA (Genel)	1.50-2.00	7	3.6285	0.9515	1.2139	0.308
	2.01-2.50	31	3.9730	0.6265		
	2.51-3.00	26	3.9315	0.6147		
	3.01-3.50	56	3.7079	0.4132		
	3.51-4.00	3	4.0	0.5		
	Toplam	187	3.9350			

Tablo 11'de akademik başarı ortalamasının yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri arasındaki ilişki analiz edildiğinde arasındaki ilişki analiz edildiğinde, anlamlılık puanları YİNA Genel için $0,308 > 0,05$, bireyci atıflar için $0,393 > 0,05$, kaderci/ailesel atıflar için $0,538 > 0,05$ olarak bulunmuştur. Böylelikle, akademik başarı ortalaması ile yoksulluğa ilişkin nedensel atıflar alt düzeylerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 12. Akademik Başarı Ortalamasına Göre YİNA Ölçeği Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Puanların Karşılaştırması için Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Test	H-Statistic	p-Value
Kruskal-Wallis	5.259	0.262

Tablo 12'de akademik başarı ortalaması ile yapısal atıf düzeyleri arasındaki puan dağılımı non-parametrik testlerden birisi olan Kruskal Wallis testi ile gösterilmektedir. Test sonuçlarına göre, H-istatistiği 5.25 ve p-değeri 0.262 olarak bulunmuştur. Bu, akademik başarı ortalamasına göre Yapısal Atıflar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu veriler ışığında, **H3: Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri akademik başarı ortalamasına göre anlamlı farklılık göstermektedir.** hipotezi desteklenmemektedir.

Hane içi Aylık Toplam Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıf Düzeyi Bulguları

Öğrencilerin hane içi aylık toplam gelir durumuna göre yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyinin arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla öncelikle varyansların eşitliğinin test edilmesi gerekmektedir.

Tablo 13. Hane içi Aylık Toplam Gelir Durumuna Göre Levene Testi

Levene Testi	Sd1	Sd2	Anlamlılık
1,797	5	178	,116

Tablo 13'te verilen Levene İstatistiği Testi sonuçlarına göre hane içi aylık toplam gelir durumuna ait yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi sonucuna göre varyanslar homojendir ($0,116 > 0,05$). Bu nedenle, hane içi aylık toplam gelir durumunun YİNA üzerindeki etkisinin analiz edilebilmesi için One Way Anova testi uygulanmıştır.

Tablo 14. Hane içi Aylık Toplam Gelir Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

	Hane içi Aylık Toplam GelirMiktarı	n	$\bar{X}$	Ss.	F	Anlamlılık Düzeyi
Bireyci Atıflar	1000-10.000	15	4.1960	0.74395	2,018	0,078
	11.000-20.000	51	3.4927	0.77234		
	21.000-30.000	39	3.3695	0.99881		
	31.000-40.000	25	3.6470	1.27808		
	41.000-50.000	20	3.47764	0.97992		
	50.000 TL ve üzeri	34	3.28373	1.16378		
	Toplam	187				
Kaderci/Ailesel Atıflar	1000-10.000	15	3.8285	1.0882	2,102	0,067
	11.000-20.000	51	3.0373	0.9674		
	21.000-30.000	39	3.2307	0.9536		
	31.000-40.000	25	3.2742	1.2015		
	41.000-50.000	20	3.3071	0.9073		
	50.000 TL ve üzeri	34	2.8746	1.1109		
	Toplam	187				
YİNA (Genel)	1000-10.000	15	4,3583	0.5105	2,208	0,055
	11.000-20.000	51	3.9534	0,4638		
	21.000-30.000	39	3.9375	0.5350		
	31.000-40.000	25	3.9350	0.7609		
	41.000-50.000	20	3.8489	0.6928		
	50.000 TL ve üzeri	34	3.7719	0.6103		
	Toplam	187				

Tablo 14'te belirtildiği üzere, hane içi aylık toplam gelir durumu ile YİNA arasındaki ilişki analiz edildiğinde, anlamlılık değerleri YİNA Genel için $0,055 > 0,05$, bireyci atıflar için $0,078 > 0,05$, kaderci/ailesel atıflar için $0,067 > 0,05$ olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle, hane içi aylık toplam gelir durumuna göre yoksulluğa ilişkin nedensel atıfların alt boyutları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 15. Hane içi Aylık Toplam Gelir Durumuna Göre Göre YİNA Ölçeği Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Puanların Karşılaştırması için Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Test	H-Statistic	p-Value
Kruskal-Wallis	8.49841	0.130

Tablo 15'te belirtilen p-değeri $0,130 > 0,05$ 'ten büyük olduğu için, hane içi aylık toplam gelir grupları arasında "Yapısal Atıflar" alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Böylelikle "**H4:** Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri hane halkı gelirine göre anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi desteklenmemektedir.

Hane içi Toplam Kişi Sayısına Göre Öğrencilerin Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıf Düzeyi Bulguları

Öğrencilerin hane içi toplam kişi sayısı ile YİNA arasındaki ilişkinin analiz edilmesinden önce varyansların eşitliğine bakılmalıdır.

Tablo 16. Hane içi Toplam Kişi Sayısına Göre Levene Testi

Levene Testi	Sd1	Sd2	Anlamlılık
1,444	4	182	,221

Tablo 16’da verilen Levene İstatistiği Testi sonuçlarına göre akademik başarı sırasına ait yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyi sonucuna göre varyanslar homojen olarak gerçekleştiğinden ($0,198 > 0,05$) akademik başarı sırasının YİNA üzerindeki etkisinin analiz edilmesi için ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 17. Hane içi Toplam Kişi Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Hane içi Toplam Kişi Sayısı	n	$\bar{X}$	Ss.	F	Anlamlılık Düzeyi
Bireyci Atıflar	1	4	3.6617	1.5764	0,368	0,831
	2	7	3.7058	1.4023		
	3	32	3.5514	1.1274		
	4	88	3.4053	0.9482		
	5 ve üzeri	56	3.5663	0.9591		
	Toplam	187	3.4953	1.0080		
Kaderci/Ailesel Atıflar	1	4	3.6071	1.7315	2,383	0,053
	2	7	3.5102	1.5316		
	3	32	2.8221	0.9791		
	4	88	3.0876	0.9841		
	5 ve üzeri	56	3.4370	0.9957		
	Toplam	187	3.1737	1.0411		
YİNA (Genel)	1	4	4.2447	0.8937	1,023	0,397
	2	7	4.2172	0.7167		
	3	32	3.9067	0.5509		
	4	88	3.8763	0.5289		
	5 ve üzeri	56	3.9858	0.6569		
	Toplam	187	3.9350	0.5883		

Tablo 17’de belirtildiği üzere, hane içi toplam kişi sayısına göre YİNA faktörleri arasındaki ilişki analiz edildiğinde, anlamlılık değerleri YİNA Genel için $0,397 > 0,05$, bireyci atıflar için $0,831 > 0,05$, kaderci/ailesel atıflar için $0,053 > 0,05$ olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle, hane içi toplam kişi sayısına göre yoksulluğa ilişkin nedensel atıfların alt boyutları arasında anlamlı fark yoktur. Bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamasa da YİNA Genel $p=0,053 < 0,05$ sınırda olması zayıf bir ilişkinin söz konusu olduğunu düşündürmektedir.

Test 18. Hane içi Toplam Kişi Sayısına Göre YİNA Ölçeği Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Puanların Karşılaştırması için Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Test	H-Statistic	p-Value
Kruskal-Wallis	12,168	0,016

Tablo 18'de belirtilen p-değeri 0,016>0.05'ten küçük olduğu için, hane içi toplam kişi sayısına göre "Yapısal Atıflar" alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. bu farkın hane içi kişi sayısına göre hangi grupları arasında gerçekleştiğini analiz etmek için Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Test 19. Yapısal Atıflar Boyutuna İlişkin Hane içi Kişi Sayısı Grupları Arasındaki Karşılaştırmalar İçin Mann-Whitney U Testi

Hane içi Kişi Sayısı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U Değeri	p-Değeri	Anlamlı Fark Grupları
3	32	17,11	118,50	19.5	0.021*	1 ve 3
1	4	29,63	547,50			
3	32	18,06	202,00	50.0	0.022*	2 ve 3
2	7	28,86	578,00			
4	88	45,09	3968	52.0	0.014*	1 ve 4
1	4	77,50	310			
4	88	46,07	4054,50	138.5	0.016*	2 ve 4
2	7	72,21	505,50			

Grup 1 ve Grup 3, Grup 1 ve Grup 4, Grup 2 ve Grup 3, Grup 2 ve Grup 4 arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bu sonuçlar, 1 kişilik haneler ile 3 kişilik ve 4 kişilik haneler arasında yapısal atıflar ortalaması açısından anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Test 20. Hane içi Kişi Sayısına Göre Betimleyici İstatistikler ve Sıra Ortalama Puanları

Hane içi Kişi Sayısı	N	Sıra Ortalaması	$\bar{X}$
1	4	150,0	4,8478
2	7	137,78	4,7826
3	32	88,32	4,4679
4	88	85,32	4,435
5	56	100,76	4.436

Özellikle hane büyüklüğünün değişmesiyle bireylerin yapısal atıflarına ilişkin algılarında belirgin farklılıklar olabilir. Yapısal atıf boyutunda, 1 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 150 iken 3 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 88,32 olup anlamlı fark 1 kişilik hanelerin lehinedir. 2 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 137,78 iken 3 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 88,32 olup anlamlı fark 2 kişilik hanelerin lehinedir. 1 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 150 olup 4 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 85,32 olup bu fark 1 kişilik hanelerin lehinedir. 2 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 137,78 olup 4 kişilik hanelerin sıra ortalama puanı 85,32 olup bu fark 2 kişilik hanelerin lehinedir. Küçük hanelerde, bireyler yalnız hareket ettikleri için ekonomik zorlukları daha fazla yapısal nedenlere bağlayabilir. Daha büyük hanelerde sosyal dayanışma daha güçlü olabileceğinden bireylerin yapısal faktörlerden daha az etkilenmesine neden olabilir. Bu bulgular, hane büyüklüğünün bireylerin yoksulluk algısı ve atıflarındaki önemli bir belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu veriler ışığında, "H5: Z kuşağı Lisans öğrencilerinin yoksulluğa ilişkin nedensel atıf düzeyleri hane içi toplam kişi sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi hane içi toplam kişi sayısı, genel nedensel atıf düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Bu nedenle, H5 hipotezi genel anlamda desteklenmemektedir. Fakat, hane içi toplam kişi sayısı, yapısal atıflar boyutunda anlamlı bir farklılık yaratmıştır. Bulgular, daha küçük hanelerde yaşayan bireylerin yoksulluğu toplumsal ve sistemsel faktörlere daha fazla bağladığını göstermektedir. Bu, H5 hipotezinin yapısal atıflar alt boyut düzeyinde desteklendiğini işaret etmektedir.

3. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Z kuşağına mensup üniversite öğrencilerinin yoksulluğa yönelik nedensel atıf düzeyleri incelenmiş ve bu atıfların çeşitli demografik değişkenlerle ilişkisi değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin yoksulluk algılarının büyük ölçüde yapısal faktörlere dayandığını ortaya koymuştur ($\bar{x} = 4,46$). Katılımcılar, yoksulluğun nedenlerini ağırlıklı olarak toplumsal eşitsizlikler, ekonomik politikalar ve fırsat eksiklikleri gibi sistemsel sorunlarla ilişkilendirmiştir. Buna karşılık, bireysel ($\bar{x} = 3,49$) ve kadenci/ailesel ($\bar{x} = 3,17$) atıfların düzeyi görece düşük kalmıştır. Bu durum, öğrencilerin yoksulluğu kişisel yetersizlikten çok, toplumsal yapıların bir sonucu olarak değerlendirdiklerini göstermektedir.

Karabaş ve Yıldız'ın (2023) çalışmasında da benzer bir eğilim gözlemlenmiştir. Araştırmada, Türkiye'deki Z kuşağı bireylerinin ekonomik belirsizlik ve güvencesizlik ortamında bireysel yetkinliklerini geliştirmeye yönelik güçlü bir motivasyon sergiledikleri ve bu becerileri yapısal eşitsizliklerle baş etmenin bir aracı olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin yapısal nedenleri fark etmekle birlikte çözüm yollarını bireysel becerilerle ilişkilendirdiklerini ve sistemsel eşitsizlikleri kişisel çabalarla aşma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu durum, bireysel çabanın olumlu bir baş etme stratejisi mi yoksa yapısal sorunları görünmez kılan bir eğilim mi olduğu yönünde literatürde tartışmalara konu olmaktadır. Bu nedenle, bireysel baş etme eğilimlerinin toplumsal etkileri gelecekteki çalışmalarda daha ayrıntılı biçimde ele alınabilir.

Akçe ve Buz (2024) tarafından sosyal hizmet öğrencilerine yönelik yapılan araştırma sonucunda yapısal atıfların daha çok puanlandığı bunun yanında Dikeç vd. (2023) tarafından yürütülen bir diğer çalışmada da, üniversite öğrencilerinin mevcut ekonomik koşullar nedeniyle geleceğe dair yoğun belirsizlik ve kaygı yaşadıkları ifade edilmiştir. Bu bulgular, Z kuşağı bireylerinin yoksulluğu bireysel başarısızlıkla değil, yapısal koşullarla ilişkilendirme eğiliminde olduklarını desteklemektedir.

Araştırmanın genel sonuçları, Z kuşağı bireylerinin yoksulluğu bireysel bir sorun değil, toplumsal bir yapı sorunu olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bu eğilim, yapısal faktörlerin önceliğini vurgulayan önceki araştırmalarla da örtüşmektedir (Abouchedid & Nasser, 2001, 2002; Hunt, 2002; Kriedl, 2000; Morcol, 1997; Pandey et al., 1982; Nasser & Abouchedid, 2006; Solak & Göregenli, 2009; Ceren, 2015; Polat vd., 2020; Daşlı vd., 2020; Akçe & Buz, 2024).

Yoksulluğun nedenlerine yönelik yüklenen atıfların cinsiyet değişkeni içerisinde genel olarak anlamlı farklılık göstermese de yapısal atıflar alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Kadın öğrenciler, erkek öğrencilere kıyasla yoksulluğun nedenlerini yapısal faktörlerle daha fazla ilişkilendirmiştir. Bu durum, kadınların toplumsal eşitsizlikler ve fırsat eksiklikleri gibi sistemsel sorunlara karşı daha duyarlı olabileceğini veya bu tür sorunlardan daha fazla etkilenmelerinden kaynaklanabileceğini göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu, kadınların yoksulluğu kişisel yetersizlik ya da bireysel sorumluluk eksikliğinden ziyade toplumsal ve kurumsal eksikliklerin bir sonucu olarak görme eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, yoksulluğa yönelik kadın ve erkek algılarındaki farklılıkları ortaya koyan önceki çalışmalarla da uyumludur. Örneğin, Koca (2020) ve Solak (2008) gibi çalışmalar, kadınların yoksulluk nedenlerini değerlendirirken daha çok yapısal atıflara yöneldiklerini göstermiştir. Kadınların bu bakış açısının, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, iş gücüne katılımı karşılaşılan engeller ve sosyal rollerin getirdiği yüklerle

ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Erkek öğrencilerde yapısal atıf düzeyinin kadınlara göre daha düşük olması ise toplumsal başarı ve bireycilik normları çerçevesinde şekillenen erkeklik rollerinin etkisiyle açıklanabilir; ancak bu ilişkinin açıklığa kavuşturulması için niteliksel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır

Cinsiyet faktörüne ilişkin bulguların ardından, sınıf düzeylerinin yoksulluk algıları üzerindeki etkisine bakıldığında yapısal, bireysel ya da kaderci atıflarda belirgin bir farklılık gözlenmemiştir. Bu sonuç, öğrencilerin yoksulluk algılarının, sınıf düzeyleri ilerledikçe değişmediğini ve daha çok bireysel deneyimler, toplumsal farkındalık ya da genel dünya görüşlerinden etkilendiğini düşündürmektedir.

Bu bulgu, önceki çalışmalarla da uyumluluk göstermektedir. Örneğin, Solak ve Göregenli (2009), yoksulluk algılarının eğitim düzeyinden ziyade bireylerin toplumsal ve kültürel bağlamdaki deneyimlerine daha çok bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Sınıf düzeyinin etkisiz olması, lisans düzeyindeki öğrencilerin eğitim sürecinde yoksulluk algılarına dair görüşlerinin önemli ölçüde şekillenmiş olabileceğini ya da sınıf düzeyi farkının bu algılar üzerinde belirgin bir etki yaratmayacak kadar küçük bir faktör olduğunu gösterebilir.

Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile yoksulluk algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu durum, yoksulluğun algılanma biçiminin, bireylerin akademik başarı düzeyinden bağımsız olarak şekillendiğini göstermektedir. Akademik başarıdan ziyade, bireylerin sosyoekonomik çevreleri, toplumsal deneyimleri veya kültürel bağlamları gibi daha geniş faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir.

Araştırma bulguları, hane geliri ile yoksulluk algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermiştir. Bu sonuç, Daşlı ve Yurtseven'in (2020) araştırmasıyla çelişmekte olup, bireylerin gelir düzeylerinden bağımsız olarak toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirebileceğini veya yoksulluk algılarının daha çok eğitim, toplumsal farkındalık ve kültürel bağlam gibi faktörlerle ilişkilendirilebileceğini düşündürmektedir. Nitekim, Solak ve Göregenli (2009) de yoksulluk algılarının bireylerin maddi durumlarından ziyade, toplumsal yapıdaki eşitsizliklere yönelik farkındalık düzeylerinden etkilendiğini vurgulamaktadır.

Araştırma bulgularına göre, hane içinde yaşayan kişi sayısı ile yoksulluk algılarının yapısal atıflar alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Özellikle daha az kişinin yaşadığı hanelerde büyüyen öğrencilerin, yoksulluğun nedenlerini yapısal faktörlere daha fazla atfettiği gözlenmiştir. Bu bulgu, küçük hanelerde yaşayan bireylerin, toplumsal ve ekonomik yapıların eksikliklerini daha keskin bir şekilde algılama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Daha az kişinin yaşadığı hanelerde bireylerin yapısal nedenlere daha fazla vurgu yapmasının birkaç olası nedeni bulunmaktadır. Küçük hanelerde bireyler, genellikle ekonomik kaynakların paylaşımında daha az baskıya maruz kalırken, bu durum onlara toplumun geneline yönelik yapısal eksiklikleri daha geniş bir çerçevede değerlendirme imkânı sunabilir. Buna karşın, daha kalabalık hanelerde yaşayan bireyler, aile içi dayanışma ve bireysel çabaların önemini daha fazla vurgulama eğiliminde olabilirler. Bu durum, bireysel veya kaderci atıfların bu grupta nispeten daha yüksek olmasına neden olabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, yapısal yoksulluğun nedenleri konusunda öğrencilere daha fazla farkındalık kazandırılabilir. Üniversite müfredatında toplumsal eşitsizlikler ve ekonomik politikalar gibi konuların eleştirel düşünme ekseninde işlenmesi, öğrencilerin yoksulluğu daha kapsamlı bir perspektiften değerlendirmelerini destekleyecektir. Bu tür düzenlemeler, öğrencilerin yalnızca yoksulluk algılarını geliştirmekle kalmayacak, aynı zamanda toplumsal sorunlara karşı daha duyarlı, eleştirel ve çözüm odaklı bireyler olarak gelişimlerini destekleyecektir. Bu eğilim, yapısal eşitsizlikleri sorgulayan ve sosyal adalet duyarlılığı gelişen bireylerin çoğalması yoluyla, uzun vadede daha adil bir toplumsal yapının oluşmasına katkı sunabilir.

Kadın öğrenciler yapısal atıflara daha fazla vurgu yapmaktadır. Bu durum, toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında incelenmeli ve erkek öğrencilerde bu algının nasıl güçlendirilebileceği araştırılmalıdır. Bu amaçla, kadın ve erkek öğrencilerin farklı deneyimlerini anlamaya yönelik niteliksel araştırmalar, bu algıların şekillenme süreçlerini daha iyi kavranılmasına olanak sağlayabilir.

Bununla birlikte, dijitalleşmenin toplumsal yaşam üzerindeki dönüştürücü etkisi, yoksulluk algılarını da yeniden şekillendirmektedir. Bu bağlamda, Reznikova vd. (2023), Z kuşağının ekonomik güvenliğinin yalnızca klasik gelir eşitsizlikleriyle değil, dijital kaynaklara ve bilgiye erişimdeki eşitsizliklerle de tehdit altında olduğunu ortaya koymuştur. Benzer biçimde, Wu (2024), dijital dışlanmanın göreceli yoksulluk üzerinde doğrudan etkili olduğunu ve sosyal güvenlik sistemlerinin bu etkiyi yalnızca sınırlı düzeyde hafifletebildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, dijital eşitsizliklerin yapısal yoksulluğun çağdaş bir biçimi hâline geldiğine işaret etmektedir. Gelecek araştırmalarda, dijital yoksulluğun Z kuşağının yoksulluk algısı üzerindeki etkisi, farklı sosyoekonomik gruplar arasında karşılaştırmalı ve çok boyutlu olarak ele alınabilir. Araştırmada, medya

temsillerine ilişkin doğrudan bir ölçüm yapılmamış olsa da, literatürde yapısal farkındalığın medya ve ideolojik temsiller yoluyla şekillenebileceğine dair bulgular bulunmaktadır (Wang, 2023). Bu nedenle, gelecek araştırmalarda medya etkisinin yoksulluk algısı üzerindeki rolü, doğrudan ölçümlerle ele alınarak ve bu ilişkinin açıklığı ampirik olarak test edilebilir.

Etik Beyan

"Z Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Yoksulluğa İlişkin Atıfları: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Örneği" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 13.03.2023 tarih ve 2023/48 sayılı toplantısında alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma tek yazarlıdır. Sorumlu yazar dışında başka bir araştırmacının katkısı yoktur.

Çatışma Beyanı

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Teşekkür

Makalenin veri toplama sürecinde değerli katkılar sunan ve araştırmayı öğrencilerine ulaştıran kıymetli meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Kaynaklar

- Akçe, İ., & Buz, S. (2024). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Yoksulluğa İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 35(1), 41-63. <https://doi.org/10.33417/tsh.1343616>.
- Aydoğanoglu, E. (2010). İşçi Sınıfı Tarihi (Kısa Bir Özet). İstanbul: Tarem.
- B. Baykal, S. Köse, A. Ö. Özmen, E. E. Ayhan. (2021). Yoksulluk ve Servete İlişkin Nedensel Atıfların Demografik Değişkenler Bağlamında İncelenmesi. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* C. 19, S. 1, ss. 198-214, Doi: [Http://Dx.Doi.Org/10.11611/Yead.826642](http://Dx.Doi.Org/10.11611/Yead.826642)
- Bilen, M., Şan, M. K., & Aydın, M. K. (2005). Yoksulluk sorunu üzerine. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 1-26.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Özkahveci, Ö. Ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin türkçe formunun geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4 (2), 207-239.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (16. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çekici, O. ve Bayrakçı, B. (2024). Yoksullukla Baş Etmede Sürdürülebilir Tarım Politikaları, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 87-100.
- Daşlı, Y., Demir Yurtseven, E. (2020). Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıfların Yoksullara Yardım Politikalarına İlişkin Tutumlar Üzerindeki Etkisi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. S.2, 87-100.
- Didinmez, İ. (2021). Yoksulluk ile Mücadelede Vergi Politikalarının Rolü. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 292-312.
- Eseler, B., Sevinçli, B. G., & Nalbant, F. (2021). Sosyal Bir Sorun Olarak Kentsel Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma Üzerine Bir Değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 836-853.
- Feagin, J. (1972). Poverty: We still believe that god helps them who help themselves, *Psychology Today*, 6: 101-129.
- Gölçek, A. G.; Organ, İ. (2023). Yoksulluk Paradigmalarının Evrimi: Tarihsel ve Kavramsal Bir İnceleme. *Politik Ekonomik Kuram, Özel Sayı*, 69-93. <https://doi.org/10.30586/1318672>.

- Gül Ekşi, G. (2024). COVID-19 Pandemi Korkusunun İş Tatmini Üzerindeki Etkisinde Algılanan Kriz Yönetiminin Aracılık Rolü. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 27 (1), 91-105.
- Gümüş, B. & Acar, M. (2023). Türleri, Nedenleri ve Boyutlarıyla Türkiye’de ve Dünyada Yoksulluk Sorunu,Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 5(Özel Sayı), 92-105.
- Gündoğan, N. (2008). Türkiye’de yoksulluk ve yoksullukla mücadele. Ankara Sanayi Odası, s.49.
- Harvey, P.; Martinko, M.J. (2009). Attribution theory and motivation. In Borkowski, N. (ed.): Organizational behavior, theory and design in health care; pp143–158. Jones and Bartlett, Boston, USA.
- Heather E.BullockPhD, Wendy R.WilliamsMS & Wendy M.LimbertMA (2003) Predicting Support for Welfare Policies: The Impact of Attributions and Beliefs About Inequality, Journal of Poverty, 7:3, 35-56, DOI: 10.1300/J134v07n03_03
- Kalaycı, Ş. (2010). Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. 5. Baskı. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karaman, M. (2023). Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizi: Kavramsal Bir Çalışma. Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 9 (1), ss. 47-63.
- Karagöz, Y. (2010). Nonparametrik Tekniklerin Güç Ve Etkinlikleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(33), 18-40.
- Kılcan, B., Çetin, T., Ablak, S., & Gürgür, M. (2019). Beşeri coğrafya dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Cumhuriyet International Journal of Education, 8(4), 913-927.
- Koca, M. (2020). Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar: Ordu Örneği. İnsan ve Toplum Dergisi. 353-382.
- Lipton, M. (1997). Defining and Measuring Poverty: Conceptual Issues. New York: UNDP Human Development Paper.
- Mayers, A. (2013). Introduction to statistics and SPSS in psychology. Harlow: Pearson Education Limited.
- Morçöl, G. (1997). Lay explanations for poverty in Turkey and their determinants. The Journal of Social Psychology, 137(6), 728–738. <https://doi.org/10.1080/00224549709595494>
- Mustafa, Y., & Akçay, S. (2022). Giresun’da Yaşayan Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Algılarının Belirlenmesi. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24, 178-189. <https://doi.org/10.29029/busbed.11226>.
- Nasser, R., Singhal, S., & Abouchedid, K. (2005). Causal attributions for poverty among Indian youth. Current Research in Social Psychology, 11(1), 1–13.
- Palavan, Ö., & Açar, D. (2015). Aday sınıf öğretmenlerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 14-27.
- Polanyi, K. (2010). Büyük Dönüşüm: Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri (A. Buğra (Trans.)). İletişim Yayınları.
- Özdamar, K. (2001). Spss ile biyoistatistik, 4. Basım. Kaan Kitabevi.
- Öztürk, M. ve Çetin, B. I. (2009). Dünya’da ve Türkiye’de yoksulluk ve kadınlar, Journal of Yasar University, 3 (11).
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Polat, S., Erdoğan, M., Bal, H. (2020). Yoksulluk Nedenlerine İlişkin Yapılan Atıfların Sosyolojik Analizi. Social Science Development Journal. C.5, S.10, ss. 30-42.
- Samuel, Y., Ernest, K. (2012). Attributions for Poverty: A Survey of Student’s Perception. International Review of Management and Marketing Vol. 2, No. 2, 2012, pp.83-9.
- Savcı Köroğlu, İ. (2022). Yeni Yoksulluk Türleri ve Sosyal Dışlanma. 19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 100-116.

- Seçer, B. (2012). İş sağlığı ve güvenliğinde psikolojik bir yaklaşım: Atıf kuramı. ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 14(4), 29-46.
- Solak, N. ve Göregenli, M. (2009). Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. Türk Psikoloji Yazıları, 12(24), 72-89.
- Solak, N. (2008). Yoksulluğa ve Yoksullara İlişkin Değerlendirmelerin Sistemin Meşrulaştırılması Kuramından Hareketle İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Stephen W. Stoeffler, Stephen E. Kauffman & Rigaud Joseph (2021): Causal attributions of poverty among social work faculty: a regression analysis, Social Work Education, DOI: 10.1080/02615479.2021.1998428. 1-17.
- Sumner, A. (2007). Meaning versus Measurement: Why do 'Economic' Indicators of Poverty Still Predominate?. Development in Practice, 17(1), 4-13. <https://doi.org/10.1080/09614520601092485>.
- Şenses, F. (2002). Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Şenses, F. (2009). Küreselleşmenin öteki yüzü: yoksulluk (5. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Terol-Cantero, M. Carmen, Maite Martín-Aragón Gelabert, Borja Costa-López, Javier Manchón López, and Carolina Vázquez-Rodríguez. (2023). Causal Attribution for Poverty in Young People: Sociodemographic Characteristics, Religious and Political Beliefs. Social Sciences 12: 308. <https://doi.org/10.3390/socsci12050308>.
- Üzümcü, A., & Korkat, M. (2014). Türkiye'de gelir dağılımı adaletsizliği ve yoksullukla mücadelede sosyal yardımların gelişimi (2003-2012). Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(8), 135-166.
- Yaşar, S., & Taşar, M. O. (2019). Kavramsal olarak yoksulluk ve Türkiye'de yoksullukla mücadele politikalarının etkileri. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19(38), 118-144.
- Yerli, G. D., & Oktik, N. (2022). Türkiye'de Tarım Politikaları Ve Kırsal Yoksulluk. The Journal Of Social Sciences, 59(59), 268-282.
- Yüksel Arabacı, R. (2019). Dünya Bankası'nın Yeni Uluslararası Yoksulluk Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 9(1), 123-140. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/744513>.

Research Article

Z Kuşuğı Üniversite Öğrencilerinin Yoksulluğa İlişkin Atıfları: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Örneğı

Attributions of Generation Z University Students Regarding Poverty: The Case of the Department of Labor Economics and Industrial Relations

Esra Nur KAZAR

Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

esranur.kazar@yalova.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5727-0667>

Extended Summary

Poverty is a multidimensional and persistent social issue that has affected societies throughout history. It is not merely an economic problem but also a socio-political phenomenon requiring comprehensive and sustainable solutions. Addressing poverty necessitates an in-depth understanding of its causes, as well as the development of effective policies and intervention strategies. Generation Z, which is now entering the workforce and contributing to the shaping of future socioeconomic structures, presents a distinctive perspective on poverty perceptions. However, there remains a considerable gap in the literature regarding how Generation Z attributes the causes of poverty and the factors influencing these perceptions.

Existing literature categorizes the causes of poverty into three primary attributional dimensions: individual, structural, and fatalistic attributions. Individual attributions suggest that poverty results from personal responsibility, effort, and skills. Those who adopt this perspective believe that financial hardship is primarily due to an individual's lack of ambition, motivation, or appropriate decision-making. Structural attributions, on the other hand, focus on broader economic and societal factors, such as economic inequality, unemployment, inadequate government policies, and social injustice. This perspective argues that poverty is a consequence of systemic deficiencies rather than individual shortcomings. Finally, fatalistic attributions link poverty to uncontrollable external factors, such as fate, luck, or divine will, emphasizing that poverty exists beyond an individual's capacity to change their circumstances. Studies have shown that in Western societies, conservative individuals are more inclined toward individual attributions, whereas liberals tend to favor structural explanations for poverty.

This study aims to examine the causal attributions of poverty among Generation Z university students and how these attributions relate to demographic factors. The research employs a relational survey model, collecting data from 187 undergraduate students enrolled in the Department of Labor Economics and Industrial Relations at Yalova University. The data were analyzed using the Causal Attributions to Poverty Scale (CAPS) along with a demographic information form. The reliability analysis using Cronbach's Alpha demonstrated high internal consistency across all subscales: Structural Attributions ($\alpha = 0.926$), Individual Attributions ($\alpha = 0.909$), and Fatalistic Attributions ($\alpha = 0.885$).

The findings indicate that students predominantly attribute poverty to structural factors (mean = 4.46), perceiving systemic and economic inequalities as the primary contributors to financial hardship. In contrast, individual and fatalistic/familial factors were deemed significantly less influential. Additionally, the study identified notable relationships between structural attributions and demographic variables such as gender and household size. Female students demonstrated a greater tendency to emphasize structural causes of poverty compared to their male counterparts, a finding that aligns with existing literature suggesting that women tend to be more socially aware of economic disparities. Moreover, students from smaller households were more likely to attribute poverty to structural factors compared to those from larger households. This may suggest that individuals from smaller families develop a heightened awareness of economic vulnerability and systemic

challenges. However, no significant correlations were found between causal attributions and other demographic factors, such as academic achievement, household income, or class level.

The study's results highlight the prevalence of structural attributions among Generation Z university students, suggesting that they view poverty primarily as a systemic issue rather than a consequence of individual effort or destiny. This finding is particularly significant as it indicates a generational shift in perspectives on economic disparities, reflecting broader societal discussions on wealth distribution, employment instability, and government responsibility. The gender-based differences observed in structural attributions further emphasize the role of social awareness in shaping economic perceptions. The lack of correlation between household income and poverty attributions suggests that students' views on poverty are not necessarily shaped by their personal financial situations but rather by broader social influences, such as education, media exposure, and societal narratives surrounding economic justice.

Given these findings, this research contributes to the ongoing discourse on poverty perceptions by providing valuable insights into how young generations conceptualize economic hardship. Understanding these perspectives is crucial for policymakers, educators, and social scientists, as it can inform the development of targeted interventions to raise awareness and address misconceptions about poverty. Additionally, these findings may prove useful in shaping future social policies focusing on systemic reform rather than solely emphasizing individual responsibility.

Future studies could further explore how political orientation, cultural background, and media consumption influence Generation Z's poverty attributions. Comparative studies examining different socio-economic contexts across various countries could also yield deeper insights into generational shifts in economic perspectives. Moreover, qualitative research involving in-depth interviews could provide richer data on the underlying reasons behind these attributions, thereby offering a more comprehensive understanding of the evolving discourse on poverty and social justice.

In conclusion, this study underscores that Generation Z university students largely attribute poverty to structural factors, with demographic variables such as gender and household size playing a role in shaping these perspectives. These results have important implications for social policy and educational initiatives aimed at fostering a more nuanced understanding of economic inequality. By addressing these perceptions, future efforts can contribute to developing a more informed and socially conscious generation that is better equipped to advocate for equitable economic policies and systemic changes.